

Gaizmetako mutilen bizitza Frantziako mendietan

Ondoren Andres Olairolak bere gazte denbotan Frantziako mendietan etaman zuten bizitzaren berri emango digu. Zergatik joan zen, nongoak zituen lagunak, zein lan egiten zuten etab.

Azken hogeita hitu urteotan Leitzaiko "Sarrion" egiten du lana Andresek, hiturogei urte ditu eta jubilatzen berria da.

Andres Olairolaren narrazioa.

Zergatik yoten gizon Frantziara lanera? Fabrikatu lana itten nun eta dirua oso gutxi itauzitzen guren, millata lantzei duro* bakarrak itauzitzen ginituen fabrikatu illabeten, eta in gurem mendi bat Frantziara artu. Motil batzuk artu ginituen bi sozior arte eta aitzen gizon materiala botzen, eurra botzen, eta kablen botzen gurem karreterara eurra, bost o sei kilometro zittun kable baten eta materiala itten gurem serreritara etaman, nagurien serrerita etaman, eta papeletako berriz San Gondesera, San Gondesko papeletara. Eta hau pasatzen gurem urda guria, martxoan yon ta nobienbre bittarte, elurra in bittarte.

* Millata lantekun porta
esan nahi du Andresek.

Goizen ~~de~~kitzen gñan euna argitzen tzungaraien.
Gosaitxikia txapolan in eta asitzen gñan lanen.
Gero beetzitan arrantxerok eramatten tziun gosaria,
eta gero amaiketakoa gartzata mi pixkot, o txokolte
ta mia o.... amaikatan. Gero ordu batatan bazkaria
berri mendita eramatten tziun bazkaria arrantxerok.
Artzen gñan amalau-amabost laun lanen kuadri-
llan.

Emen, Espainian, itauzitzen tzen garai artan mila-mila-
ta bosteen peza motillik obenak, eta ~~an~~ itauzitzen
tziun, Frantziin, milla duro euneko. Alde batera artzen
gununak pixkot geixio.

Lebiziko itau do lau urte Pitineostan itten gunun
lanen, Lutzongo ondoon, eta gero beste mendia artu
gunun, andik urte batzutara Alpestan, Nizako ondoon.
An pixkot geixio itauzitzen gunun eta gero berri atzera
torri gñan Pitineostara berri, bueltan.

Kablen bota bear izaten gunun eutra eta komestiblea
dena erritikan kablen iotzen gunun mendita. Urrikan
e ez gunun izaten Pitineostan goian, goiko puntan ai-
tzen gñan eta ura barrikatatu iotzen gunun. Mandon-
tzat e bai. Bost o sei mando o zarpi o.... izaten
ginitu, amartañore bai, amar mandotañore.

Mando asko udaan, izerdia izaten du eurak eta, izerdi
ori zuu garaien mando asko galtzen zitziun. Eurak
yota ankak moztu, ankak autsi, eta mando bakotra
garai artako asko kostatzen zitziun, oei-oeta bi milla
pereta paatu bar izaten ginitun Frantzi mandu
gartzek.

Motillak geienak Goiztakok gñan. Goizuta, Iantzi,
Lesaka, Atanar.... emengo yendea geiena. Kastilla-
no bat o beste ibiltzen ginitun, batutan ibiltzen gini-
ttun, emengo yendea geiena.

Tande arratsaldetan, ordubata bittarte, iandetan, lana
ittun gñun, asteer bezela. Ordubaten lana utzi, txao-
lara torri, bazkaldu, siesta earra iñ, pizama kendu,
arropak garbitu, txukundu, txukun-txukun denak, ta
afari earra iñ. Eta illabeteu beñ erri tükun batera, o
otelera, bagatzen gñan. Denak elkarrekin afaltzen. A-
falduta txalara. Bost o sei kilometro iool oñez. Han
pasatzen gñun ilabete gñia.

Bar, motil asko etamatten ginitun gartzek. Amasei, a-
mazarpi, emezortzi urtekok, eta etzen libre izaten, eda-
de ortakoikan etzen libre izaten.

Eta arrapatu iñ zittiurten Xendarmek eta Españita,
itxera bueltu bar izandu ginitun. Eta neun,

nobienbren elurra itten triun denbon, laun bat gel-
ditzon gñan beti txandau mandok gobernatzeko, neu
guziko, txandau, bi soziotatikan bat, txandau.

Oai, udaan lau earrak itten gñittun biño, neun
juerga earrak e bai, nobienbretikan martxota bi-
ttarte, dituk attu bittarte.

GOIZUETAKO UDALA

2

Nafarroako Gobernuak eratzen duen Literatur Lehiaketan parte hartzeko baldintzetako bat gure herrialdeko ikastetxe batean ikastea dela jakinaren gainean egonik, idazki honen bidez ziurtatzen dizuet Goizueta kasuan eta ertainetako irakaskuntzari dagokionez baldintza hau betetzea ezinezkoa egiten zaiela hemengo ikasleei, kokatuak gauden gune geografikoa dela eta Hernani edo Donostiara joan beharrean aurkitzen bait dira 14 urtez gorako ikasleak beraien ikasketekin jarraitzez gero. Hauxe da, hain zuzen, Eneritz Arozena Zugarramurdiren kasua.

Aipaturiko arazoa Literatur Lehiaketan parte hartu ahal izateko Eneritzentzat oztopo izango ez delakoan, agurtzen zaituztet.

GOIZUETAKO ALKATESA

Stua.: Mª Pilar Untxalo Salaberria

Xarelan
12

- Ongi-^{ofeak le}Julen-
garia
- Urteko ^{deustu}deustu

Kaixo:

Etxean otadenadorek edo makinarik ez dudanez,
lan ^{han} idarmakinaturik aurketea ezinezkoa egin
zait.

Esker idatri dudan han ulertzeko zailtasun handie-
gnik izango ez duzelakoan agurtzen zaituztet.

Egilea

Izen-deiturak : EMERITZ AROZENA ZUGARRAMURDI

Helbidea : 1001A Kalea 3 3. Eskua. GOIZUETA

Maila : Irakaskuntza Ertainetakoa - 14 urte

† Kastetxearen izena : Agustín de Iturriaga Batxilergo Institutua